

Advies van Banspa over ondersteuning voor werkgevers bij tewerkstelling van personen met arbeidshandicap in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

Inleiding

De Vlaamse ondersteuningspremie (VOP) is een compensatie aan werkgevers voor de eventuele extra kosten of lagere productiviteit die de arbeidshandicap (mentaal of fysiek) van de werknemer met zich meebrengt. Sinds 1 januari 2019 kunnen inwoners van het Brussels Hoofdstedelijke Gewest (BHG) geen aanspraak meer maken op de premie. Dat heeft grote gevolgen: de incentive voor werkgevers om een Nederlandstalige Brusselaar met een handicap aan te nemen wordt veel minder groot en er ontstaat een concurrentieel nadeel ten opzichte van Vlamingen en Franstalige Brusselaars.

In dit advies vraagt Banspa aan de Vlaamse Regering om de VOP opnieuw open te stellen voor Nederlandstalige Brusselaars. Een andere optie is dat de Brusselse Regering, samen met de Vlaamse Regering en de COCOF, een verbeterde versie van *activa.brussels* voor verminderde arbeidsgeschiktheid uitwerkt, in een samenwerking van gewest en gemeenschap.

Dit advies werd voorbereid door het secretariaat op basis van input door Brusselse SPI-partners, het Vlaams Departement Werk en Sociale Economie, VDAB en Actiris.

Inhoud

Inleiding	1
Ondersteuning voor arbeidshandicap	3
1. Situering.....	3
1.1. Vlaamse Ondersteuningspremie	3
1.2. Activa.brussels	4
2. Probleemstelling.....	4
2.1. Nadeel ten opzichte van Vlamingen	5
2.2. Nadeel ten opzichte van Franstalige Brusselaars	5
3. Voorstellen.....	6
3.1. Behoud van de Vlaamse Ondersteuningspremie voor Nederlandstalige Brusselaars	6
3.2. Aanpassing van activa.brussels met verminderde arbeidsgeschiktheid ..	6
3.3. Consequente toepassing van het territorialiteitsprincipe Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.	
3.4. Proactieve communicatie en afstemming stimuleren.....	6

Ondersteuning voor arbeidshandicap

1. Situering

De zesde staatshervorming droeg de bevoegdheid voor het doelgroepenbeleid over op de regio's. Dat doelgroepenbeleid gaat over de werkgeversbijdrageverminderingen en activering van uitkeringen in functie van de kenmerken van de werknemer.

1.1. Vlaamse Ondersteuningspremie

Op 01/07/2016 is het Vlaamse doelgroependecreet in werking getreden, waarbij we in deze adviesnota zullen focussen op de premies voor personen met een arbeidshandicap. De Vlaamse Ondersteuningspremie (VOP) is een compensatie, in de vorm van een RSZ-premie, aan werkgevers voor de eventuele extra kosten of lagere productiviteit die een arbeidshandicap (mentaal of fysiek) van de werknemer met zich meebrengt. De premie wordt voor maximum vijf jaar toegekend, steeds met een mogelijkheid tot verlenging.¹ De premie bedraagt maximaal 40 procent van de loonkost, begrensd tot het dubbele van het gewaarborgd gemiddeld maandinkomen (GGMMI), in het eerste jaar, maximaal 30 procent in het tweede jaar en maximaal 20 procent in het derde tot vijfde jaar.² Werkgevers en werknemers kunnen ook een aanvraag tot verhoging tot 60% indienen.

Deze ondersteuningspremie wordt langs Vlaamse kant expliciet als een gewestelijke bevoegdheid geïnterpreteerd: het beleid voor personen met een handicap is dan wel persoonsgebonden materie, maar "met uitzondering van de financiële tegemoetkoming voor de tewerkstelling van personen met een handicap die worden toegekend aan de werkgevers die personen met een handicap tewerkstellen."³ Sinds 1 januari 2019 is dus een uitdoofscenario van kracht voor mensen die geen inwoner zijn van het Vlaams gewest: Brusselaars kunnen geen nieuwe aanvragen meer doen voor de premie. Mensen die al een VOP toegekend gekregen hebben behouden die, maar kunnen geen verlenging of verhoging meer aanvragen. Het gaat hier om 80 mensen, plus eventueel 16 mensen van wie het dossier nog in behandeling is.⁴

¹ Verlenging kan op basis van een evaluatie door VDAB.

² Vanaf september 2018 bedraagt het GGMMI voor werknemers van 18 jaar en meer 1.593,81 euro, dus gaat het hier om respectievelijk 1275 euro (40%), 956,26 euro (30%) en 637,50 euro (20%).

³ Bijzondere Wet tot Hervorming der Instellingen, artikel 5, die werd bevestigd in het [advies](#) (blz. 5) van de Raad van State bij het Besluit van de Vlaamse Regering 'tot uitvoering van diverse bepalingen van het decreet van 4 maart 2016 houdende het Vlaamse doelgroepenbeleid'.

⁴ In theorie hadden echter 817 Nederlandstalige Brusselaars aanspraak kunnen maken op de premie, als ze voor 01/01/2019 aan het werk waren gegaan en een aanvraag hadden ingediend.

Concreet betekent dit dat wanneer een...

Vlaams bedrijf een persoon aanneemt die in Brussel woont, geen premie zal ontvangen.

Brussels bedrijf een persoon aanneemt die in Brussel woont, geen premie zal ontvangen.

Brussels bedrijf een persoon aanneemt die in Vlaanderen woont, wel een premie zal ontvangen.

Het is in dezen opmerkelijk dat het territorialiteitsprincipe niet consequent met de andere doelgroepverminderingen wordt toegepast; hier wordt gekozen voor de woonplaats als lokalisatiecriterium voor de premie, bij de overige doelgroepverminderingen is de werkplaats het criterium.

1.2. Activa.brussels

In het Brussels Gewest is de hervorming van het doelgroepenbeleid op 01/10/2017 van start gegaan. Via activa.brussels voor verminderde arbeidsgeschiktheid⁵ kan een werkgever sindsdien een compensatiepremie krijgen voor Brusselaars met een arbeidshandicap, ditmaal in de vorm van een netto-korting op de loonkost. Activa.brussels loopt maximaal drie jaar, met een bijdrage van 750 euro per maand in het eerste jaar en 600 euro in de volgende twee jaar.⁶ Belangrijk is dat Nederlandstalige Brusselse werkzoekenden voor 01/01/2019 deze premie konden combineren met de VOP. Activa.brussels kan nog steeds gecombineerd worden met de *prime d'insertion*, die vanuit de dienst PHARE⁷ van de COCOF⁸ wordt toegekend. Aan Franstalige kant wordt een premie voor een arbeidshandicap immers nog steeds beschouwd als bijstand aan personen en dus als gemeenschapsmaterie.

2. Probleemstelling

Het wegvallen van de VOP heeft grote gevolgen: de incentive voor werkgevers om een Nederlandstalige Brusselaar met een handicap aan te nemen wordt heel wat minder groot. Aangezien hij/zij activa.brussels niet meer kan combineren met de VOP wordt de financiële hulp voor werkgevers om die persoon met een arbeidshandicap aan te nemen heel wat kleiner. De Nederlandstalige Brusselaar die nu alleen op activa.brussels kan terugvallen, heeft dan ook een concurrentieel nadeel ten opzichte van zowel Vlamingen als Franstalige Brusselaars (allen met een arbeidsbeperking).

⁵ Vastgelegd in de Ordonnantie betreffende de tewerkstellingssteun in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (23/06/2017).

⁶ Het bedrag van de uitkering wordt proportioneel aangepast in geval van deeltijds werk.

⁷ Personne Handicapée Autonomie Recherchée.

⁸ Commission Communautaire Française de la Région Bruxelloise.

2.1. Nadeel ten opzichte van inwoners van het Vlaams Gewest

a) Financieel

Een inwoner van het Vlaams Gewest met VOP kan een hogere premie per maand krijgen.

Periode	VOP	Activa.brussels
Jaar 1	40% van loonkost: maximum 1275 euro per maand	750 euro/maand
Jaar 2	30% van loonkost: maximum 956,26 euro per maand	600 euro/maand
Jaar 3	20% van loonkost: maximum 637,50 euro per maand	600 euro/maand

b) Tijdsduur

Een Vlaming kan de VOP toegekend krijgen voor een periode van vijf jaar, die dan nog verlengd kan worden na evaluatie door VDAB. De activa.brussels premie loopt maximaal drie jaar en kan niet verlengd worden.

c) Alleen voor werkzoekenden

De activa.brussels premie is alleen beschikbaar voor werkzoekenden, terwijl de VOP ook tijdens de loopbaan kan worden aangevraagd. Een Nederlandstalige Brusselaar die een arbeidshandicap oploopt terwijl hij/zij ergens aan het werk is, kan dus geen ondersteuningspremie krijgen.

2.2. Nadeel ten opzichte van Franstalige Brusselaars

Activa.brussels kan nog steeds gecombineerd worden met de *prime d'insertion* van de COCOF. Die RSZ-premie hangt af van het percentage arbeidshandicap dat wordt vastgesteld door PHARE: het percentage arbeidshandicap correspondeert met het percentage van het brutoloon die de werkgever als premie ontvangt. Een werkgever kan zo vergoed worden tot maximaal 50% van het brutoloon, met een maximum van 3x het GGMMI.⁹ Het percentage dat vergoed wordt, wordt wel berekend op het loon na aftrek van de activa.brussels premie.¹⁰ De premie wordt voor een jaar toegekend, maar kan ook jaarlijks en onbeperkt verlengd worden.

⁹ Het gaat hier om een maximumbedrag van 2390,72 euro.

¹⁰ Illustratie aan de hand van een fictief voorbeeld. Stel een persoon heeft een arbeidshandicap van 50% en een loon van 2250 euro. Als de werkgever voor die persoon dan zowel een activa.brussels premie voor verminderde arbeidsgeschiktheid en een *prime d'intégration* krijgt, wordt er in het eerste jaar 750 euro toegekend vanuit activa.brussels en wordt de tweede premie berekend op basis van het resterende loon (2250 – 750 = 1500 euro). De *prime d'intégration* geeft in dit voorbeeld nog 750 euro extra premie (50% van 1500 euro). De werkgever krijgt dus 1500 euro premies en moet zelf nog 750 euro bruto betalen voor die werknemer.

3. Voorstellen

Banspa doet een aantal voorstellen om het concurrentienadeel van Nederlandstalige Brusselaars met een arbeidshandicap te verhelpen en een even goede incentive te voorzien voor werkgevers als de Vlaamse VOP.

3.1. Behoud van de Vlaamse Ondersteuningspremie voor Nederlandstalige Brusselaars

Gezien de significante problemen die opduiken door de stopzetting van de toegang van Nederlandstalige Brusselaars tot de VOP stelt Banspa voor om de beslissing van de Vlaamse Regering terug te draaien en de VOP weer open te stellen voor Nederlandstalige Brusselaars. Dit voorstel is zeker de snelste en eenvoudigste oplossing.

3.2. Aanpassing van activa.brussels met verminderde arbeidsgeschiktheid

Als de Vlaamse Regering niet bereid zou zijn om de VOP terug open te stellen voor Nederlandstalige Brusselaars en de VOP dus beperkt blijft tot inwoners van het Vlaams Gewest, vraagt Banspa om het vrijgekomen budget over te dragen naar het bicommunautaire niveau van de COCOM.¹¹ Dan kan een verhoging en verbetering van de activa.brussels premie voor mensen met een arbeidshandicap ingesteld worden. Zo mag de premie niet beperkt zijn in de tijd, maar moet de premie verlengbaar gemaakt worden en ook openstaan voor mensen die al aan het werk zijn. Op die manier worden Nederlandstalige Brusselaars beter beschermd en kunnen ze ook de concurrentie aangaan met hun Vlaamse en Franstalige collega's. Voor deze aanpassingen zal er voorafgaandelijk overleg gepleegd moeten worden met de COCOF, ook om te bepalen in hoeverre de gemeenschapspremie combineerbaar is met activa.brussels.

3.3. Proactieve communicatie en afstemming stimuleren

Banspa betreurt de gebrekkige communicatie van de afschaffing van de VOP, die laattijdig en als een administratieve mededeling werd gecommuniceerd aan begeleidende organisaties. Er was geen sprake van overleg. Vooral ook het gebrek aan afstemming tussen de bevoegde overheden is in dezen een jammerlijke vaststelling. Banspa stelt dan ook voor om in de toekomst proactief te overleggen met partners en overheden over zulke ingrijpende veranderingen.

¹¹ Commission communautaire commune de Bruxelles-Capitale.

Brussel, 19 maart 2019

Voor Banspa,
Anton Van Assche, voorzitter

Meer info:
Secretariaat BANSPA – Ewoud De Sadeleer
p/a Tracé Brussel vzw
Antwerpselaan 26, 1000 Brussel
T 02 511 99 72
info@banspa.brussels